

Arbeidsdepartementet
Postboks 8019 Dep
0030 Oslo

Oslo 15. januar 2010

Høringsuttalelse – Tjenestepensjon og AFP i offentlig sektor

Det vises til høringsbrev¹ og høringsnotat fra det daværende Arbeids- og inkluderingsdepartement av 20. november 2009. Pensjonskasseforeningen avgir med dette høringsuttalelse.

Tariffpartene i offentlig sektor avtalte 4. juni 2009 at bruttoordningen og AFP skal videreføres, men "med nødvendige tilpasninger til innføring av fleksibel alderspensjon i folketrygden fra 2011 og med de tilpasninger som følger av Stortingets vedtak fra mai 2005"². Det er på denne bakgrunn departementet, i samråd med det tidligere Fornyings- og administrasjonsdepartementet, i november 2009 fremmet forslag om endringer i regelverket for offentlig tjenestepensjon og AFP.

Pensjonskasseforeningen vil innledningsvis bemerke at departementets vurderinger fremstår å ligge innenfor rammene av partenes kompromiss og Stortingets uttalte vilje. Videre har vi forståelse for at departementet i første omgang har utarbeidet forslag relatert til årskullene til og med 1953, men det er samtidig grunn til å bemerke at det bør prioriteres å få på plass regelverk for generasjonene fra og 1954. For pensjonsinnretningene vil det være fordelaktig å få gjennomført en mest mulig enhetlig implementering av nytt regelverk for alderspensjon. Det bemerkes også at det er av stor betydning å få på plass et nytt regelverk for uførepensjon snarest mulig³. Det vises i denne sammenheng til arbeidsbyrden og de økonomiske kostnader som vil måtte påløpe⁴.

Den nye opptjeningsmodellen i folketrygden skal gradvis innføres for årskullene 1954 til 1962. Dette vil påvirke ytelser fra bruttoordningen. Ut fra hensynet til nevnte gruppe vil det være ønskelig at et helhetlig regelverk vedtas. Fra pensjonsinnretningenes ståsted vil det for øvrig være problematisk å fastsette en årlig premie og beregne korrekt premiereserve for angjeldende kull. Midlertidige overgangsregler, eksempelvis basert på at gjeldende regelverk legges til grunn, bør vurderes gitt.

¹ Med departementets referanse 200905712-/FH

² Jf vedlegg 1 til Riksmeklingsmannens møtebok og Stortingets pensjonsforlik av 26. mai 2005

³ Det vises til vår høringsuttalelse av 18. mai 2009

⁴ Departementet erkjenner i høringsnotatet punktet 8 at tilpasningene av regelverket vil kreve betydelige ressurser og rutineendringer

I departementets notat punkt 3.2 beskrives en modell for uttak av tjenestepensjon ved fylte 67 år. Pensjonskasseforeningen gir denne tilslutning. Den skisserte modellen for uttak av tjenestepensjon etter 67 år, notatets punkt 3.3, vil lede til en mer komplisert pensjonsberegning. Videre er vi av den oppfatning at forholdstallet 1,000 bør benyttes for samordningsfradraget ved forholdstall lavere enn dette ved uttaksalder.

Den foreslåtte individuelle garanti for kullene frem til og med 1958, notatets punkt 3.4, vil virke noe kompliserende i praksis. Dog er en slik garanti avtalt mellom partene. Personer født i 1959 eller senere er ikke omfattet av en tilsvarende garanti. Pensjonskasseforeningen antar at en eventuell innføring av garantier for etterfølgende kull ikke er påkrevet. Dette vil også virke kostnadsdrivende ut over den avtale partene har inngått. Departementet har for øvrig bemerket at Justisdepartementets lovavdeling⁵ har konkludert med at grunnlovsvernet ikke gir rett til bestemte beregningsregler. Grunnloven⁶ verner dog den økonomiske verdien av opptjente rettigheter, og slike må de de jure respekteres. Departementet har foreslått at den individuelle garantien også skal komme til anvendelse for medlemmer med kortere opptjeningstid ved 67 år, men med et garantinivå tilpasset tjenestetidsbrøken. Dette forslaget er ikke nødvendigvis urimelig, men går ut over ordlyden i den avtalen som ble inngått mellom partene i 2009.

Høringsnotatet punkt 4 kommenteres ikke.

Det er mellom partene avtalt at dagens regler for AFP i offentlig sektor skal videreføres; ytelsen forblir tidsbegrenset fra 62 til 67 år, i motsetning til i privat sektor. Avtalen partene inngikk i 2009 regulerer ikke eksplisitt hvorvidt AFP skal levealdersjusteres. Departementet har konkludert med at så ikke er tilfellet. Pensjonskasseforeningen slutter seg til departementets vurderinger i så henseende.

Departementets tilnærming til samordning i punktet 5.4 gis tilslutning. Ved manglende samordning vil konsekvensen kunne bli et urimelig høyt kompensasjonsnivå, som i seg selv vil kunne motvirke pensjonsreformens formål om at eldre arbeidstagere skal stå i arbeid. Videre vil det kunne oppstå et visst rom for spekulasjon i forhold til ytelsesnivået. Departementet har kommentert at manglende samordning vil kunne innebære dobbel uttelling for antall arbeidede år i offentlig sektor jf privat AFP. Departementet har også lagt til grunn at AFP i offentlig sektor ikke er forenelig med allerede mottatt AFP i privat sektor. Partene i offentlig sektor har valgt å videreføre dagens bruttoordning, og at noen får en strengere samordning er ikke nødvendigvis urimelig, all den tid det samlede pensjonsnivået opprettholdes.

Punktet 6, vedrørende reguleringer av pensjonsytelser, kommenteres ikke.

⁵ Lovavdelingens uttalelser av 9. mai 2007 og 9. mars 2009

⁶ Grunnloven § 97

Overgangen fra uførepensjon til alderspensjon under nytt regime har vært gjenstand for en viss diskusjon i fagmiljøer. Departementet skisserer i høringsnotatet punktet 7.2 flere modeller for en slik overgang. Prinsipielt vil det kunne anføres gode grunner til at uførepensjonister allerede ved fylte 62 år burde gå over til alderspensjon⁷, men dette vil kunne være i konflikt med den alminnelige aldersgrensen på 70 år og et rettighetsperspektiv i så henseende. Ved fastsettelsen av et overgangstidspunkt bør departementet ha i mente de bakenforliggende formål ved pensjonsreformen. Herunder må ikke uførepensjon fremstå som en for attraktiv ytelse, med for stor grad av skjerming mot levealdersjustering. Dette vil kunne medføre en økt overgang til uførepensjon for visse årskull og aldersgrupper.

For Pensjonskasseforeningen,

Christer Drevsjø
Adv.

⁷ I kombinasjon med individuell garanti, herunder garantitillegg